

A. C. Normann: Forespørgerne skal ikke fra min side høre ilde for at have rejst en Vietnamdebat her i dag, selv om jeg må indrømme, at den tanke, der først strejfede mig ved synet af denne forespørgsel, var: de er nu noget sent ude i socialistisk folkeparti. Vi havde en udenrigsdebat for 2 måneder siden, hvor man også kunne have spurgt regeringen, hvilke initiativer den overvejede; og den næste refleksion var den, at det ville have været rimeligt, om SF dengang havde sluttet sig til de konkrete ideer, jeg gav udtryk for på det radikale venstres vegne i min omtale af, hvad den danske regering kunne gøre for at bidrage til at få krigen standset.

Det er jo det, der må være hovedformålet i Vietnamdebatten, den altoverskyggende tanke: at få våbnene til at tie, drabene til at ophøre, og ødelæggelsen indstillet. Denne tanke bør afløse den synes jeg ofte ansvarsløse udnyttelse af den varme krig som et middel i den kolde. For det, man oftest hører i diskussionen om krigen, er agitation. Agitation for hvad? Agitation for den østlige lejr mod vesten med smædeord imod amerikanerne, som om det for disse var et geopolitisk ønske, en geopolitisk nødvendighed at føre krig i Asien, et ønske trods tab af titusinder af unge amerikanere og af ufattelige materielle værdier, og agitation fra amerikansk side, fra vestlig side mod kinesere og russere, som beskyldes for at ville gennemføre kommunismen med våbenmagt ved som Hitler at tage ét land ad gangen, indtil Asien er gjort til kommunismens specielle verdensdel. Alle ved jo, at Sovjet og Kina er for kommunismen, og USA er imod den. Det er denne gammelkendte kendsgerning, der gør det så let at føre denne falske agitation, og som får denne til at se sandfærdig ud, unuanceret og tåbelig og støttet af stærke kræfter fra begge sider, desværre.

Kampen i Vietnam er noget helt andet, end den gøres til i den diskussion, der nu er sat i gang, og hvis virkning kun er at ophidse lidenskaberne i begge blokke, at skabe vrede i befolkningerne, at øge spændingen netop på et tidspunkt, hvor det så ud til, at efter 20 års ophobet bitterhed og mistænksomhed var denne tilstand ved at blive afløst af et bedre klima. Den gøres til en kamp for og imod kommunismen, og

det er den måske også blevet for parternes bagmænd, men for vietnameserne selv drejede striden sig ikke herom. Den drejede sig i de første 12 år om national og race-mæssig uafhængighed og i alle de 25 år, i hvilke den har eksisteret skiftevis som varm og kold krig, om en social revolution, i de sidste åringer desuden ansporet af skuffelsen over, at løfterne fra Genève om uafhængighed, om frie valg og social støtte blev brudt af de parter, der havde truffet aftalerne.

USA havde ganske vist intet ansvar for selve Genèveaftalen, men var dog bagefter med til at love at medvirke både til valg og til en national selvstændighed. Det amerikanske løfte om at fremme frie valg betingedes af, at De Forenede Nationer skulle kontrollere valgene. Senere, da Kina inddroges stærkere i striden, blev det klart, at USAs betingelser næppe kunne opfyldes, og på ny har udviklingen nu understreget, hvor skadeligt det var, hvor skæbnesvangert det var, at Kina blev holdt uden for FN. Men skaden var sket, og den lader sig desværre nok først sent udbedre.

Men hvad er der nået siden i den gensidige indignationskampagne? Er skyldspørgsmålet blevet klarlagt på en sådan måde, at den skyldige må vige for en verdensopinion? Tværtimod. I USA er resultatet blevet, at kongressen nu efterhånden nærmer sig til enstemmighed om krigens intensivering, og på den østlige side, ja, dér følger man tilsyneladende meget godt med i kapløbet.

Den offentlige mening er under ophidselsen blevet til to offentlige meninger, tilsyneladende lige stærkt repræsenteret i verdenspolitikken, og begge ivrige for at føre den ideologiske strid videre, dér, hvor det slet ikke berører Vietnam selv, ikke har relation til selve sagen, men hvor sagen bruges og misbruges både i partipolitisk og militærpolitisk øjemed til skade for freden, både i Vietnam og andetsteds.

Ja, jeg har gerne villet give dette situationsbillede, fordi det radikale venstre går ind for et tredje standpunkt, nemlig dette, at nu må 12 års ustandselig forværring af situationen gennem beskyldninger og partipolitisk agitation afløses af ønsket om mæglings og forsoning. Så længe vi gensidigt befinder os på udskældningsstadiet, er vi ikke gode mæglere, endsiges forsonere, og